

Nu skal du arbejde med . . .

Sætningens led

NIVEAU 1

OPGAVE 1

Udsagnsled og grundled

Ord, der er en del af en sætning, kaldes led.

Eks.:

Mekanikeren skifter dæk.

X O

Den nye mekaniker skifter

X O

dæk.

Spørgeregel

- til udsagnsleddet (O):

Søg efter det eller de ord, som du kan sætte *jeg* foran.

- til grundledet (X):

Spørg med *hvem* eller *hvad* + udsagnsleddet.

Grundledet fortæller *hvem* eller *hvad*, der gør noget.

Man sætter *streg under*, hvis leddet består af *flere* ord.

Flere grundled

Eks.:

Lægen og patienten snakker.

X X OO

Lægen og patienten er altså *begge grundled* til *snakker*, derfor *to boller* under snakker.

Sammensat udsagnsled

Udsagnsleddet kan bestå af flere udsagnsord.

Eks.: *Patienten kan gå.*

X O

Patienten kan ikke gå.

X O O

Udsagnsordene *kan* og *gå* hører sammen, så udsagnsleddet består af *to* ord.

Flere udsagnsled

Eks.:

Lytgen blinker og blænder.

XX O O

Lytgen er *grundled for to udsagnsled*, derfor sætter man *to kryds*er under.

Analyse

Når man skal analysere en tekst, betyder det, at man skal finde sætningens led.

Analyse af sætninger

Sæt O og X.

Publikum klappede, da forestillingen var slut. Konserthuset klappede, da vinduet gik op. Far kunne ikke skubbe de tunge paller med sten. Gazelle kan løbe hurtigere end de små hjortekid. Landevejen til byen snor sig gennem landskabet. Læsehæfter og diktater ligger i en bunke inde på lærerværelset. Falckredderne undersøgte hele skoven og fandt til sidst det sidste dyr. Kriminalbetjenten og betjenten med hundene arresterede fotografierne. Jægerne i jeepeen holdt øje med vildterne, der stod og spiste zebraerne, som græssede på savannen.

Foreløbigt grundled

Stedordene *der* og *der* sættes tit som foreløbigt grundled først i sætningen. Det egentlige grundled følger længere borte i sætningen.

Eks.: *Der er mange gode varer på tilbud.*

(X) O (X)

Det er spændende, når faldskærmspringeren fortæller.

(X) O (X)

Sæt (X), hvis sætningerne her er forkerte.

Det er sjovt at sende sms'er. Det er varmt at sidde i solen. Der sidder en beboer i hvert rum. Det var let at løse opgaven. Der ligger cigaretskod overalt. Der var mange mennesker i centret. Det er dejligt at være på lejrskole. Der er en ny elev i klassen. Det er nødvendigt at spare på elektriciteten.

Historien om uroksens skelet på Nationalmuseet i København

Analysér teksten (Sæt O og X).

For næsten ti tusind år siden var en flok jægere på jagt i en skov i Nordvestsjælland. De håbede sig havde de spyd, økser og buer med flintepile. De håbede at nedlægge en urokse, et elsdyr, en bjørn eller måske en ulv.

Pludselig står skovens mægtigste dyr, uroksen, foran dem. Inden den når at vende om, trænger jægerens flintepile dybt ind i dyret, der under voldsomme brøl flygter gennem den tætte skov og udmattet ender sin flugt i en lille sø. Her slipper dens kræfter op, og den synker til bunds.

Jægerne fik ikke deres bytte, men uroksen fik fred til at ligge på søens bund i mange tusind år, indtil dens skelet blev fundet ved en tilfældighed af en husmand, som i 1905 gravede tørv i den nu udtørrede sø, hvor uroksen druknede. Det er forklaringen på, at vi kan se skelettet af uroksen på Nationalmuseet.